

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 60 K Félévre . . . 340 K
 Negyedév e. . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Félélős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

Az egységes párt ereje a régi kispártot Nagyatádi személye a garancia - A jelölések megejtése

Budapest, március 16. Az egységes párt intézőbizottsága holnap délelőtt ülést tart, amelyen a *jelölések kérdésével* foglalkoznak. Még nem ejtik meg ugyan az összes jelöléseket, mert az összefüggésben van a kerületek beosztásának kérdésével, amennyiben a nagy kerületek közül néhányat fel akarnak osztani.

Az egységes kormányzópartban a volt országgyűlési képviselők közt mozgalom indult meg, hogy a volt országgyűlési képviselők és a régikormányzat volt főispánjai hetenként egyszer tartassanak megbeszélést, amelyen a politikai helyzettel foglalkoznak. *A mozgalomnak természetesen semmi éle sincs a kormány ellen.*

Az egységes párt a hivatalos jelöltek listáját csak akkor fogja nyilvánosságra hozni, amikor már valamennyi kerületben megtörténik a megállapodások. A jelölések kérdésénél az egységes párt minden egyes esetben meghallgatja a választókerület polgárságának a véleményét. A pártvezetőség természetesen a választókerületek hangulatáról tökéletes képet óhajt szerezni, mielőtt a jelöléseket megejtene. A jelölések kérdésével függött össze, a főispánok sorozatos kihallgatása is.

Az egységes kormányzópartban ma este olyan hírek terjedtek el, mintha a régi kispártot vidéki szervezete körében újabb mozgolódás támadt volna. Pár nappal ezelőtt, a miskolci zászlóbontás előtt ugyanis a régi kispártot szervezete kiküldöttéi értekezletet tartottak Budapesten, amelynek eredményeként pontokba szeezték le kívánásaikat. Azóta a kormány részéről természetesen a régi kispártot vezetőségek a szükséges felvilágosítást megkapták, most azonban ugyítségük néhány kielégítetlen személyi ambíció következtében ismét olyan színben akarják egyesek feltüntetni ezt a már befejezett akciót, mint hogyha a kormány a követelések teljesítése elől eizarkozott volna. Az egységespártban teljesen tisztában vannak az ilyen látszólagos elégedetlenkedő mozgalmakkal és nem is tulajdonítanak neki nagyobb jelentőséget, mint amennyit azok valóban jelentenek.

Nagyatádi Szabó István a miniszterelnökkel és az egységes párt egész elnökségével a legteljesebb harmóniában dolgozik együtt. Személye garancia arra, hogy az egységespártban a régi kispártot elemek egyáltalában nem sorítottak háttérbe. Bethlen István gróf miniszterelnök maga is kijelentette, hogy a régi nemzetgyűlési kispártotra óhajt elsősorban támaszkodni és az az egyesülés, amelyet nagyatádi Szabó István keresztülvitt csakis az ország érdekében történt, de az erők egyesítése által a régi kispártot erők nem semmisítik meg, mert azok minden alkalommal a maguk teljes értékében fognak együtt dolgozni az országot újjá építő munkában.

Egyes ellenzéki lapok nyíltan és sejtve, több ízben azt írták, hogy nagyatádi Szabó István az egységes pártban kénytelen hangfogót alkalmazni és már ő sem nézi az eseményeket jószemmel. Azonban Bethlen István gróf miniszterelnökkel szemben a viszonya megkötött. Ezzel szemben tény az, hogy nagyatádi Szabó István és gróf Bethlen István miniszterelnök között egyetértés van és teljes összhangban folyik a munka, amelyet nem zavar egyetlen egy momentum sem, annál kevésbé az ilyen atlátszó céllal beállított személynékedést előhívó híresztelés. Nagyatádi Szabó István az egész kispártot a háta mögött vesz tevékeny részt a közös munkában és e tekintetben személyi akciók sohasem okoztak személyi eljárás.

Ami pedig azt illeti, hogy a régi kispártot elemek háttérbe szorulnak az egységes pártban, ennek éppen a legfényesebb cáfolata lesz a kibocsátandó egységes párti hivatalos jelöltek névsora, amelyből ki fog tűnni, hogy csak azokban az esetekben tekintettek el a volt kispártot képviselők hivatalos jelölésétől, amikor az illetők kifejezetten kijelentették, hogy a politikai élettől visszavonulnak és jelölést vállalni nem kívánnak.

Egyébként az egységes párt ép azokban a kerületekben állított jelölteket a régi politikai világból való kitűnőségek sorából, amely kerületekben a legitimista ellenzéki pártnak volt mandátuma. Az ellenzéki sajtó tendenciózus híresztelése csakis az egységes párt megbontását célozza, hogy bizalmatlanságot keltsen a kispártot körében, már most, amikor különben a választások még meglehetősen messze vannak.

Tegnap este az Andrássy-párt lakomát rendezett, amelyen megjelent a párt részéről Friedrich István is, aki felszólt és hevesen támogatta a kormányt és Vass József kultuszminisztert.

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjában a szervezés munkálatai a legnagyobb erővel folynak. A jövő hét folyamán az összes budapesti szervezet vezetőit össze fogják hívni a pártvezetők tanácskozására, amelyek kizárólag a jelölések kérdésével fognak foglalkozni.

Az OMB felszámolása

Bécs, március 16. Az Osztrák-Magyar Bank likvidációjának nagy munkája majdnem be van fejezve. A tárgyalások, amelyek a likvidáció körül a nemzeti államokkal 10 nap óta folytak, alkalmul szolgálnak arra, hogy az egyes államok között enyhüljön a feszültség és az egyes nemzeti államok között egyengessék a jóviszony újat. Magyarország és Ausztria lemondott az aranykincséből őket megillető részből, nevezetesen mindégylek 2 és fél millió aranykoronáról. A nemzeti államok ezzel szemben ellenértékképpen Ausztriának és Magyarországnak az OMB kal szemben fennálló adósságait törölni fogják. Az OMB, vagyona az aranykincsen kívül bizonyos követelésekből is áll, olyan követelésekből, amelyek az OMB nak és az egykori Osztrák-Magyar Monarchia állampolgárainak javára a külföldön fennállanak és amelyeket az egykori ellenségek zár alá vettek. Ezek az egykori ellenséges államok: Anglia, Franciaország, Olaszország és a többi ezt a vagyont fel fogják oldani a zár alól és valószínűleg visszaadják Ausztriának, illetve Magyarországnak.

Genova

Róma, márc 16. Az ugynevezett utódállamok római konferenciájára kiküldött magyar delegáció, amely alapos és sikeres munkájával nagy részben hozzájárult ahhoz, hogy a genovai konferencián a magyar érdekek megfelelő módon érvényesüljenek, a vatikáni követünk közvetítésére ma kihallgatáson jelent meg XI. Pius pápánál. A pápa áldását adta a delegációra e szavakkal:

— Megáldom Önöket és családjukat; minden jóindulatukat és áldásomat küldöm egész Magyarországra.

Páris, márc. 16. (Cseh Sajtóiroda.) Stockholmól jelentik: Svédországnak az a szándéka, hogy a genovai értekezlet előestéjén tanácskozási rá hívja egybe a semleges államokat s ez irányban már állítólag eszamecerét is folytatott.

Berlin, márc. 16. Londoni jelentés szerint az ottani politikai körökben megcafolják azt a Párisból eredő hírt, hogy a genovai értekezlet napirendje Lloyd Georgétól indult ki és Lloyd Georgének egészen mindegy, hogy Poincaré részt vesz-e az értekezleten.

Az elszakadt nyugoti végekről

Bécs, március 16. (Magánjelentés) A Reichspost közlése szerint Kismartonban néhány nappal ezelőtt gyűlés volt, amelyen az elcsatolt nyugatmagyarországi keresztényszocialisták első ízben jöttek össze. A gyűlésen többek között megállapították, hogy Nyugatmagyarországon a keresztényszocialista párt a legerősebb párt. Több szónok bírálta az ausztriai igazgatást és követelték, hogy az osztrák hivatalnokokat helybeli hivatalnokokkal helyettesítsék. Ép ugy követelték, hogy a helybeliekből alakítsanak zászlóaljokat, mert a lakosság békétlen az osztrák katonaság magatartása miatt.

Róma, március 16. A „Tribuna“ megállapítja, hogy Olaszország és Csehország a nyugatmagyarországi kérdésben az osztrák álláspontot támogatják.

Flume a fascisták kezén

Susak, március 16. (Cseh Sajtóiroda.) A fascisták tegnap este megbuktatták a flumei kormányt és maguk vették kezükbe a kormányzást. Kabruno Adolf volt karabinieri hadnagy megszállta a városházát, az Arditi-osztály elfoglalta a táviróhivatalt, az utcakeresztezőseknek gépfegyvereket és agyukat állítottak fel. A Dante-téren kivagasztották az egyesült fascista légio es Arditi proklamációját, amelyben kijelentik, hogy a nacionalista ideiglenes kormány nem felelt meg nekik és ezért letették. A város teljesen a fascista légionáriusok és idegen elemek kezébe van, akik kényszeríteni akarják az olasz kormányt az annektációra.

Belgrád, márc. 16. (Cseh Sajtóiroda.) A belgrádi olasz követ tegnap hosszas megbeszélést folytatott Nimesics külügyminiszterrel. Megvitatták a flumei kérdés megoldását és a rapallói szerződés végrehajtásának ügyét. Olaszország kész a rapallói szerződést végrehajtani, hogy bármilyen módon Olaszország és Jugoszlávia között a baráti viszonyt helyreállítsa.

Külföldi tartozás és követelés

A békeszerződés végrehajtása tárgyában folytatandó nemzetközi tárgyalások céljára a m. kir. kormánynak szüksége van a tartozásokra és követelésekre vonatkozó olyan adatokra, amelyek érdekeink kellő megítélésé céljából a tényleges helyzetről lehetőleg hű képet nyújtanak.

Az ipari és kereskedelmi köröknek a Csehszlovák állammal, Jugoszláviával és Romániával szemben fennálló tartozásaira és követeléseire vonatkozó adatok sürgős összegyűjtésével a kereskedelmi és iparkamara bízott meg. Az érdekelt iparosok és kereskedők cégek a nevezett három utóállammal szemben fennálló tartozásait és követeléseiket a legsürgősebben — legkésőbb azonban a folyó évi március hó 18-ig okvetlenül jelentsék be. A bejelentés történhetik a kamaránál vagy az iparosok részéről az ipartestületnél, a kereskedők részéről a kereskedők cégek részéről a kereskedő társulatnál is. Írásban vagy személyesen. Fontos és lényeges, hogy csupán egyszeri és ne többszöri bejelentés történjék.

A bejelentések mikéntjére nézve közli a kamara az alábbiakat: A tartozások és követelések bejelentése két nagy csoportra különül. Az első csoportba sorozandók azok a tartozások és követelések, melyek „Magyarországtól az utóállamhoz csatolt területekkel szemben” állanak fenn. A második csoportba sorozandók pedig azok a tartozások, amelyek „az utóállamok többi területeivel szemben” állanak fenn. Mindkét csoportba eső tartozások négy osztályba sorozatnak és pedig: a) árvaszékekkel szemben; b) más hatósággal szemben; c) pénzintézetekkel szemben; d) magán személyekkel, részvénytársaságokkal, vállalatokkal, egyesületekkel stb.-vel szemben állanak fenn.

Mindezek a tartozások és követelések ismét két főrovatra osztatnak t. i. 1. régi koronaértékű — még összeomlás előtti időből származó — tartozásokra és követelésekre s 2. törlesztéses követelésekre (jelzálogos kölcsönökre, községi kölcsönökre).

A bejelentésre vonatkozó minden kérdésben további felvilágosítást nyújt a kamara.

A küzdelem Konstantinápolyért

(Turán sajtóiroda.) A török-görög háború kiújulásának előestéjén, valamint a turáni mozgalomnak mind nagyobb körökben való terjedésével kapcsolatban a magyar közönség figyelmé fokozottabb mértékben fordul ismét nemes török testvéreink felé.

A csehek mintájára a zsákutcába került görögök is tendenciózus hírek világga bocsátásával igyekeznek siralmas helyzetüket leplezgetni. Legutóbb Melituez állítólagos Konstantinápolyi Pátriárka esetével kapcsolatban szokott merész fordulataikkal ismét a kereszténység védőként léptek az európai közvélemény elé. Ez úgy háttérben sokkal komolyabb események és szándékok huzódnak meg, hogysem az olvasó közönség fokozottabb mértékben való tájékoztatása ne látszanék szükségesnek.

A görögökkel kapcsolatban közvéleményünknek legnagyobb tévedése az, hogy a mai görögöket a régi helénekkal azonosítja. A másik az, hogy Görögország belső állapotait illetőleg nagyrészt tájékozatlan.

Görögországban ma három párt küzd egymással. Az egyik párt Konstantin király pártja, a másik a Venizelisták, a harmadik azoknak a nagyrészt Kiszásziában élő görögöknek a pártja, kik a törökkel továbbra is békeségsben óhajtanak élni.

Konstantin mindenáron trónjának megmentésén fáradozik. Ezzel szemben Venizelos és hívei nem annyira a trón közvetlen megdöntésén, mint sokkal inkább egy a mai Görögországtól teljesen független Byzanci állam föltámasztásán fáradozik, mely államnak fővárosa Konstantinápoly, alkotó részei pedig Kréta és a többi szigetek, valamint Thrácia volnának. Melituez a konstantinápolyi állítólagos pátriárka testétől-lelkestől Venizelos szolgálatában áll s a tervezett byzanci állam fölélesztésére irányuló szervezkedést vezeti. E szervezkedésben a

Venizelisták már annyira mentek, hogy Konstantinápolyban görög önkénteseket toboroztak, hűvekre pedig rendes adókat vetettek ki.

Ugyanezzel a mozgalommal kapcsolatban a Venizelisták a nyugati kereszténységet egy új kereszties háború megindítására serkentik. Mozgalmuk azonban nemcsak hogy nem erősítette a kereszténységet, sőt ellenkezőleg a görög egyház szakadását, mely ma tagadhatatlan tény, eredményezte.

Melituez üzelmeiben a kiszászi görögök, kik természetükben és lelkületükben nagyon is különböznek az athéni és konstantinápolyi görögöktől, teljesen helytelen politikát láttak és kinyilatkoztattak, hogy ők továbbra is békeségs együttélést akarnak a törökökkel. 156

Ha kell, az ország romjain is . . .

A „Nép”-nek jelenti szegedi tudósítója: Szegeden a zsidók „Szentegylete” éjjeli ülést tartott, amelyen megjelentek az összes szegedi zsidók és más meghívottak is. A gyűlésen *„Stedermann”* Bidl Samu hitközségi elnök a választásokról és a legelkeseredettebb harcra hívja fel a zsidóságot. Kijelentette, hogy az a küzdelem, amely most kezdődik, élet-halál harc és mindent el kell követni minden eszközzel, és minden áron azon kell lenni, hogy a keresztény irányzat emberei megbukjanak.

Kelet franciái

A bukaresti *Aurora* közli *Constantinescu* tartalékos sorhajóhadnagy nyílt levelét, melyet a belügyminiszterhez intézett Olaracu rendőrbiztos miatt, aki brutalisan és korrupt módon járt el vele szemben. Miután jogorvoslatot nem tud szerezni másképen, nyílt levélben hívja fel a belügyminiszter figyelmét a visszaélésekre, így jellemezve a román közállapotokat:

„Miniszter ur, be kell valianunk, hogy egy félig vad államban élünk, ahol — ha megvargatjuk a civilizáció által reánk rakodott vendékvilág vékony hártácskát, — a legtöbb románál Decabal őstünk daciái törzseinek kétezer év előtti szokásai tűnnek elő. Azt is be kell vallani, hogy legtöbb honfitársunkban az egyéni szabadság iránti tisztelet és az emberies önérték annyira elsovadt, hogy a brutalitásban már nem látnak egyebet, mint szót sem érdemlő mindennapi dolgot. Én azonban, aki hivatásomnál fogva bejártam az egész civilizált világot és olyan országokban ismertem meg a polgárjogot, ahol az egyéni szabadságot tiszteletben tartják, ahol az emberies önérték nemzeti jellemvonás és ahol a törvények tisztelete vallásos hit, bocsásson meg a Miniszter ur, ha a gyalázatot nem tudom szó nélkül elviselni. Az itthoni állapotok miatt megérthető, ha akadnak Max Goldstein-ok, akik bombát ragadnak és behunyt szemmel dobják az ülésező szenátorok közé, amikor mindenféle igazságtalanságnak, mindenféle lelkeltenségnek és mindenféle kizsákolásnak vannak kitéve azok részéről, akik a törvény végrehajtására volnának rendelve ugyan, de akik ahelyett, hogy fegyelmezett polgárokat nevelnének, lázadókat és fegyenceket tartanak.”

Ha egy román sorhajóhadnagy is ennyire elkeseredik a román közállapotok miatt, jegyzi meg az „Erdélyi Hírek”, elképzelhető, hogy a némaságra kényszerített erdélyi magyarság mennyit szenvedhet!

Németország katonai ellenőrzése

Berlin, márc. 16. (Wolff.) A nagyköveti konferencia tegnapi üléséről jelentik, hogy a konferencia versaillesi szövetségközi katonai bizottság jelentését tárgyalta, amely a németországi katonai ellenőrzés fenntartását követeli ugyan, de az ellenőrzés tartamának megállapítását, a nagykövetek tanácsának konferenciájára bizza. Az angol katonai képviselőt a franciák részéről indítványozott 8 évi időtartamot nem fogadta el. A gyűlésen tisztán szembeütközött a francia és angol felfogás között lévő ellentét.

Sforza gróf, aki most először képviselte Olaszországot, a nagyköveti konferencián közvetítő javaslatot tett. Azt indítványozta,

kiszászi egyházközség kimondotta elszakadását a konstantinápolyi patriárchatustól és Baba Eftim személyében saját patriarchát választottak maguknak.

Nyilvánvaló tehát, hogy a görög egyház kettészakadásának odiuma semmiképpen sem a törökökre, hanem kizárólag a görög pártok egymás közötti politikai villongásaira vezetendő vissza. Hisz tudvalevő, hogy a görög hierarchia már II. Mehmed szultánnak, Konstantinápoly meghódítójának ideje óta teljes szabadságot élvezett és legfeljebb bámulnunk lehet azt a maga erejében bízó hidegvérűséget, mellyel török testvéreink a görög Venizelisták konstantinápolyi szervezkedését és onnan kiinduló európai propagandáját eddig is tarték.

Bejelentette, hogy a Kereskedelmi Bank szegedi fiókjának több millió *lt* rendelkezésére a választásokra, amely összeget megfelelő propagandára fogják fordítani. Minden keresztény jellegű mozgalommal és politikával szembe kell helyezkedni és ha másként nem lehet már, az ország romjain is meg kell semmisíteni a keresztény irányzatot. Közölte, hogy a helyi jelölt *Bárczy István*. A gyűlés végén a jelenlevők fogadalmat tettek, hogy a felhívásnak eleget fognak tenni. Mindezeket gyorsírói feljegyzés alapján közölték.

hogy maradjanak a S esztendő ellenőrzés mellett. Ha azonban Németország a békeszerződés végrehajtására lojalitását bizonyítaná, akkor az ellenőrzés hamarabb is megszüntethető legyen és csak az a felülvizsgálat maradjon érvényben, amelyet a békeszerződés 215. szakasza értelmében csak a népszövetség gyakorolhat. Franciaország ezt a kompromisszumot elfogadta. Anglia képviselője azonban az elfogadást kormánya jóváhagyásától tette függővé. Ha azonban Németország a javaslatot minden akadály nélkül elfogadja, Angolország ezzel szemben előzékenységet fog tanúsítani és a három rajnai kikötő azonnali kiürítését fogja indítványozni.

Közgazdasági előadások

Többermelés — Motorok

Mind nagyobb és nagyobb közönséget vonzanak azok az előadások, melyeket neves előadók tartanak minden vasárnap délelőtt az Urániában.

Az elmúlt vasárnap, dr. Varga Kálmán gazdasági akadémiai igazgató tartotta kiválóan érdekes előadását a mezőgazdasági többermelésről. Dióhéjban adta elő mindazt, amit egy mai embernek az általános műveltség keretén belül ezekről a kérdésekről tudnia kell. A földre és a termelőtalajok kialakulásának ismeretése után rátért a talajok összetételére és a termelés elősegítő tényezőkre. A gazda munkáját elősegítik a földön élő bacillusok, amelyek hozzájárulnak a szerves anyagok szervesé tételéhez. A termelés nagyobb eredmények biztosítása a jó vetőmag kiválasztása is.

Az emberiség állandó szaporodása és nemzetgazdaságunk érdeke szükségessé teszi a termelés eredményének fokozását. Buzánk minősége jó, de *termés eredményünk kevés*. Hol-dankinti átlagunkat csak a szerbek, oláhok és lengyelek átlaga nem éri el, míg termés átlagunk 12 európai állam termelésének van alatta. Termésátlagunk alacsony voltának nem a gazda, hanem a helytelen földbirtokpolitika, a tökéhiány és az az oka, hogy a középbirtokosok nagyrésze eltávolodott a földtől, holott abból akar megélni.

A nagyszámú közönség a szép előadás után dr. Varga Kálmánt melegen ünnepelte.

Most vasárnap, f. hó 19-én *Krámer Gyula* m. v. főmérnök a motorok, ipari és mezőgazdasági szerepét fogja ismertetni. Beszél a technika fejlődési fokozatairól, a hajtóerőkről s felhasználásokról és a különféle motorokról, mint amelyek az energiák kihasználását lehetővé teszik. Mindenkinek figyelmébe ajánlható, hogy a vasárnap előadást meghallgassa. Jegyek az Uránia pénztáránál válthatók.

Csak akarnunk kell!

Paratlan lelkesedéssel ünnepelte Debrecen magyar lakosságának minden rétege március 15-ikét, a magyar szabadság születése napját. A hetvennégy év előtti dicső márciusi ifjúság lelkes utódai, a debreceni Tisza István tudományegyetem ifjúsága is méltóképen kiemelte a részét az ünneplésből. Az évforduló ünnepjében a vármegyeház dísztermében tartotta meg az ünnepély keretében nagyszabású beszédét dr. barabási Kun József egyetemi tanár, lelkes hangon emlékeztetve meg a nagy nap történetéről, a szabad sajtó megszületéséről, a magyar nemzet 12 pontba foglalt kívánásairól.

Nagy hatásváratlan beszédét a következő szavakkal fejezte be:

"Helyzetünk ma sokkal súlyosabb, mint Muhl, Mohács és Világos után. De most sem szabad kétségbeesnünk. A trianoni békeszerződés gyilkos paragrafusai ellenére is feltámadhatunk, mint egykor Világos után. Feltámadhatunk, ha nem lesznek hűtlenek a márciusi nagy eszmékhez: a szabadság és egyenlőség tiszteletéhez, a testvériséghez, mely egyben az igazi keresztény erkölcs magva. Feltámadhatunk, de biznunk kell a szabadság és egyenlőség egybeolvadó, nemzetteremtő erejében.

Ha ifjaink oly halálmegejtő hősiességgel küzdenek majdan a területi épség helyreállításáért, mint egykor a 48-as vörös sapkások országunk földarabolása ellen; ha nem hal el szívünkben a Nemzeti dal tettehívó szövege; ha nemzetrontó széthúzás helyett a nemzeti összetartás fokozásán buzgókodunk; ha Széchenyi tanítását követve, többre fogjuk becsülni az alkotó szürke tettet, mint a szép szónok csillogó aranyfüstjét: talán hosszú keserves évek sok szenvedése és megfeszített munkája árán, de mégis Isten segédelmével újból visszaszerezhetjük, amit elvesztettünk.

A régi Magyarország elbukott. De a történetben az életképes és élni akaró nemzetek történetében, nincs utolsó szó. Csak akarnunk kell! Akarnunk, mint a márciusi ragyogó napok és az abszolutizmus sötét korának nagy nemzedéke."

A német jóvátétel

Páris, március 16. A *Chicago Tribune* szerint Washingtonban fokozódik az izgalom amiatt, hogy a jóvátételi bizottság elfelejtette a német fizetések felosztásánál az Amerikát megillető 241 millió dollárt figyelembe venni. Azt hiszik, hogy Amerika visszavonja összes csapatait Németországból.

Páris, március 16. A nagykövetségi konferencia tegnapi ülésén a németországi katonai ellenőrzés kérdésében ellentét támadt a francia és angol delegátus között. Az ellenőrző bizottság javaslata értelmében a francia delegátus az ellenőrzésnek 8 évig való elnyújtását javasolta, az angol delegátus ezt ellenezte. Sforza gróf ezután közvetítő javaslatot tett, amelyek értelmében elvben mondják ki a 8 évi ellenőrzést, de időközben enyhítsék azt, ha Németország jélt adja a békeszerződés végrehajtására való őszinte akaratának, vagy ha felveszik a népszövetséget.

A szovjet fegyverkezik

London, márc. 16. A szovjetkormány az utóbbi hetekben igen sok repülőgépet vásárolt Angliában, jóformán valamennyi gyárnál tett megrendelést és kikötötte, hogy a gépeket a legrovidebb időn belül el kell szállítani. Az előleget mindig aranyban fizették és jelezték, hogy újabb megrendeléseket fognak eszközölni. A vásárlást Angliában Trockijnak azzal a minapi nyilatkozatával hozták összefüggésbe, hogy a szovjetkormány katonai felkészültségében nem szabad visszaesést megvárni.

— **Románia és Besszarabia egyesülése a francia kamara előtt.** Bukarestből jelentik, hogy ott rendkívül kedvező benyomást keltett a francia kamarának az a törvényjavaslat, amelylyel ratifikálta a szövetségesek között megkötött szerződést Románia és Besszarabia egyesülésének elismeréséről.

Belépünk-e a népek szövetségébe?

Budapest, márc. 16. A Külügyi Társaság külpolitikai osztálya ma délután 5 órakor az országához delegációs termében Apponyi Albert gróf elnöklésével folytatta a múlt héten megkezdett vitáját arról a kérdéssel, hogy Magyarország belépjen-e a nemzetek szövetségébe, vagy nem. Az első felszólaló Marczali Henrik volt, aki a belépés mellett foglalt állást. Lukács György szintén a belépés mellett nyilatkozott, utalva arra, hogy a szövetség keretén belül eredményesebben folytathatjuk a propagandát. Még fontosabb belépésünk a tőlünk elszakított országrészek és ott szünylő magyarok szempontjából.

Bernáth István szerint Magyarországnak nem érdeke, hogy a szövetségnek tagja legyen. Ennek indoklásául felhozta, hogy a versaillesi békeszerződésnek a munkára vonatkozó

részét, amely kizárólag az ipari munkáról szól, most a mezőgazdaságra is rá akarják hárítani. Ha ez megtörténne, ennek igen súlyos következményei lennének mezőgazdasági téren. A nemzetközi munkaügyi hivatal az ipari munkáról hozott rendelkezéseket az érdekelt államok ellenkezésére is alkalmazni akarja a mezőgazdasági munkára. Ezért azt az álláspontot foglalja el, hogy Magyarország csak akkor lépjen be a szövetségbe, ha annak nemcsak külső szervezete, de belső szelleme is gyökeresen megváltozik.

Paikerth Alajos a szövetséget jelenlegi formájában nem tartja tökéletesnek, de mégis kívánatosnak vallja, hogy Magyarország belépjen és az emberiség haladását célzó ideális munkából kivége a maga részét.

A vitát a jövő héten folytatni fogják.

VAPI HIREK

— **Választók összejárása.** A tanács tegnap délelőtti ülésén Zöld József tb. tanácsnok ismertette a választási szavazó köröket. Debrecen bel- és külterületein 31 szavazó kör lesz. Különösen a külsőségeken fekvő szavazókörök összejárása vált szükségessé ezáltal a belterületeken eső szavazóköröket nagyobbra szabták. Az összeíró küldöttségeket a városi tanács a középületekben szeretné elhelyezni. Nagy gondot fog okozni az, hogy mindegyik bizottságnak meg kell készítenni az 1918. évi választói névjegyzéket. Ugyanis azok, akik ebben a névjegyzékben fel vannak véve, azoknak választói joga a „régijogon” most is érvényben van. A választói névjegyzék összeállításához szükséges összeíró lapok kiképzésére az előjáróság utasítva lett. Sághy Lajos rendőrőtanácsos a tegnapi nap folyamán 64 rendőrt bocsájtott a központi választmány rendelkezésére, akik az előjáróság kiképzésével együtt, megkezdtek az összeíró lapok kiképzését. Az összeírással a rendelet szerint március 24-ig el kell készülni.

— **Megdrágul az utazás.** Mint ismeretes, a Máv. arra készül, hogy a személyszállítási viteldijakat jelentékenyen felemeli. Az emelés 100%-os lesz és e hó 20-án lép életbe. Természetes, hogy ez a tarifaemelés még nagyobb lökést fog adni az általános drágulásnak s az a kofa, aki teszem azt Püspökladányból vagy Nyíregyházáról a személyvonat III. osztályán 54 koronáért tud hozzánk bejönni, a jegy árát tízszeresen számítja fel azon az egynéhány tojason, amit magával hoz ide, a girhes városi népségnek eladni. Ugyanez az ut, mely alig több mint 40 kilométer hosszú, gyorsvonaton első osztályú jeggyel 234 koronába kerül. Budapestre a legolcsóbb jegy, a személyvonat III. osztályán, 246 koronát kóstál, II. osztályon 438, az elsőn 762 koronát. Gyorsvonaton I. o. 1080, II. o. 636 korona. Kétszer is megfogjuk gondolni ezután, hogy csak egy szórakozásból felüljünk a vonatra, hogy egy-két napra szétnezzünk Pesten.

— **Eljegyzés.** Krausz Imre—Friedmann Annával, Bleyer Béla—Helfersohn Erzsébettel, Zavagyák Civil—Polyánszky Rózával, Daróczy József—Kónya Ilonával, Nagy Imre—Kányássy Juliánnal bejelentették eljegyzésüket az anyakönyvi hivatalban.

— **A városi muzeum és képtár biztonsága.** A városi tanács hetekkel ezelőtt átiratot intézett az államrendőrség debreceni kapitányságához, hogy a muzeum elé és a Fűvészkert utcán levő városi képtár elé rendőrszert el állítsanak. A rendőrség most arról értesítette a városi tanácsot, hogy új posztokat nem állíthat fel, de a jelzett helyek biztonsági szempontból úgy is védett helyen vannak, amennyiben a Hatvan-utca és a Csók utca sarkán vagyis a muzeum közvetlen közelében és az Emlékkertben a Nagytemplom háta megett állandó rendőrszem cirkál. A tanács a rendőrség választat tudomásul vette.

— **Sakkmeztérek mérkőzése.** Aljechin orosz sakkmeister Párisban táblánélkül egyszerre 12 játszmat játszott, amelyek közül 11-et megnyert, egy pedig eldöntetlen maradt. Aljechin mérkőzésre szólítja fel Capa Blancát.

— **Árkossy Vilmos harminc éves színészi jubileuma.** A Csokonai-színház tradícióitól terhes falai között ritka ünnepséget ünnekel meg a jövő hónap elején. Harminc esztendeje, hogy a Csokonai színház egyik érdemes és kiváló tagja, Árkossy Vilmos a magyar kulturát szolgálja a magyar színpadon s ez a hosszú idő annál emlékezetesebb a debreceni közönség előtt, mert annak jórészt a Csokonai-színház színpadán töltötte el. A ritka jubileumot a Csokonai-színház ünnepi keretek között tili meg április 7-én. A díszelőadás a régi kitűnő népszimű, a *Cigány kerül* színre, amelynek címszerepe a jubileus művészeinek egyik legkiválóbb alakítása: az ünnepi előadást megelőzőleg pedig kartársai beusőséges házi ünnepen köszöntik Árkossy Vilmost.

Az ünnepségek sikerén a Csokonai-színház társulatából alakult rendezőbizottság buzgólkodik, amelynek nevében tegnap Kardoss Géza, Szigeti Jenő és Rubinyi Tibor beadványt intéztek a városi tanácshoz, kérve, hogy az ünnepi estre engedje meg a helyi lakosok 100 százalékos felemelését. A bevételi többletet teljes egészében Árkossy Vilmosnak fogják juttatni, hogy a nyári szünet alatt egészségének helyreállítása végett furdőre utazhassék. A tanács egyrésztől értékelve Árkossy Vilmos művészetét, másrészt pedig, mert erre már Zilahy Gyula és Kossay Károly jubileumai alkalmával precedens is volt, a kérést készségesen teljesítette s elhatározta, hogy a városi páholyt is megváltja, még pedig ezer koronával.

A városi tanácsot a díszelőadást megelőző házi ünnepségen hivatalosan Csűrös Ferenc dr. kulturtanácsnok fogja képviselni, a díszelőadás pedig a tanács tagjai közül számosan részt vesznek.

— **Esküdtétel.** A városi tanács tegnap délelőtti ülésén megjelent Dézsi István tüzoltó segédtiszt és hivatali esküt tett.

— **A Csokonai-Kör** március hó 19-én, vasárnap délelőtti 10 órakor rendes közgyűlést tart a Csokonai-házban (Hatvan-u. 23. szám) a következő tárgysorozattal: 1. Főtáskari és számvizsgálói jelentés. 2. Elnök, titkár, számvizsgálók választása. 3. Esetleg megüresedő tiszti állások és 16 választmányi tagsági hely betöltése. 4. Tiszteleti tag választása. 5. Alapszabályok módosítása. 6. Esetleges indítványok. A közgyűlésre minden alapító és rendes tagot tisztelettel meghív az elnökség.

— **Mentesítés a rekvirálás alól.** A városi tanács tegnap délelőtti ülésén Szabó Elek tb. tanácsnok bejelentette, hogy a beszállásolási törvény értelmében azokat a lakásokat, melyekből egyes szobák tiszték részére rekviráltak, most már mentesíteni kellene. Annnyival is inkább, mivel a törvény értelmében szobák csak 3 hónapi időre rekvirálhatók. A tanács a bejelentést tudomásul vette, egyben elhatározta, hogy most már a tiszti lakásokat feleseréli.

— **Új debreceni polgár.** Manya Márton debreceni hadbíró a városi tanács tegnap délelőtti ülésén a községi kötelekbe díjtalanul felvette.

— **Sok német lap megszűnt.** A berlini Local Anzeiger írja, hogy a hivatalos lap jelentése szerint a legutóbbi hónapban a Német Birodalomban 157 ujság és folyóirat szüntette be megjelenését.

A képviselőválasztások előkészítése Hajdu vármegyében. Hajdu vármegye központi választmánya tegnap délelőtt Pákozdy Sándor alispán elnöklété alatt ülést tartott, melyen a választási munkálatokkal összefüggő, előkészítő intézkedések felől tárgyaltak. Az ülést délelőtt 10 órakor Pákozdy Sándor alispán, a vármegyei központi választmány elnöke, nyitotta meg. Üdvözölte a választmány tagjait és felkérte a még esküt nem tett választmányi tagokat, hogy tegyék le az esküt. Ennek megtörténte után dr. Csiba Endre a választmány elnöke részletesen ismertette a választói jog végrehajtási utasítást tartalmazó belügyminiszeri rendeletet. Megemlékezett az előadó arról is, hogy összeíró küldöttségeket sürgősen meg kell alakítani. Ez meg is történt. A megye területén összesen 64 összeíró küldöttséget alakítottak. Ezek az összeíró küldöttségek fogják aztán a választói névjegyzék tervezetét elkészíteni, még pedig március 23-tól 30-ig terjedő időben. A választói névjegyzék tervezetét aztán az összeíró küldöttségek április hó 1-ig beterjesztik a központi választmányhoz. Ezeket a névjegyzékeket a központi választmány április 9-ig átvizsgálja és aztán közszemlére kiteszi. A vármegyében előreláthatólag most is IV választókerület lesz. És pedig I. Hajduböszörmény, II. Hajdunánás, III. Hajduszoboszló és IV. Nádudvar. A központi választmány tagjait ezután 2 osztályba sorozták be. Az I. osztályban a böszörményi és a nánási választói kerület lesz, ennek az osztálynak elnöke Pákozdy Sándor alispán, helyettes elnöke dr. Nábráczky Béla főjegyző, előadó jegyzője pedig dr. Csiba Endre II. jegyző lett, a II. osztályba pedig a szoboszlói és nádudvari választói kerület lesz, ennek elnöke dr. Cseke Sándor árvaszéki elnök, helyettes elnöke dr. Czeglédy Mihály főügyész, előadó jegyzője pedig dr. Uzonyi Barna II. jegyző lett. A két osztály aztán a községekből beérkezett ideiglenes névjegyzéket felülvizsgálja. Az ülést ezekhez az intézkedésekhez hozzájárult.

Egy milliárd cseh korona Ausztriának. Híre jár, hogy az Ausztriának nyújtandó cseh kölcsönt 500 millió cseh koronáról egy milliárdra emelik fel.

Városi épületek biztosítása. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén dr. Tatay Zoltán tb. tanácsnok bejelentette, hogy a főszámvevő a város epreskerti faraktárának épületeit tűz- és villámcsapás okozta károk ellen egyik biztosító intézetnél 70 ezer koronára biztosította. A tanács a bejelentést tudomásul vette.

Baleset a pászkgárban. Tegnap délután súlyos szerencsétlenség történt a Hatvan-utca 48. szám alatti pászkgárban. Nagy Eszter 28 éves vénkertő munkásnőnek munkaközben a gép elkapta a kezét s összeroncolta. Gyorsan előhívták a mentőket, akik első segélyben részesítették a szerencsétlenül járt leányt, majd beállították az egyetemi külső klinikára. Állapota súlyos. A vizsgálat megindult, hogy kiderítse, kit terhel a felelősség a balesetért, amely már nem első a pászkgárban. Ez majd nem minden esztendőben megköveteli a maga áldozatát.

A szegedi kávéházi luxusidő. Érdekes határozatot hoztak Szegeden, amelynek értelmében délután 2 órától luxus időnek minősítették az órákat egészen hajnalig. Az Arvизgáló Bizottságból pattant ki ez az egészen eredeti ötlet. A luxus idő alatt a kávéházi cikkeknél szabad ára van. Minden kávé anynyit kérhet, amennyi neki tetszik. Ennek helyeslése vagy ellenzése sok vitára ad alkalmat, melynek eredménye kétséges, az azonban egészen bizonyos, hogy a luxus idővel a szegedi kávéházak igen meg lehetnek elégedve.

Athénben új Gunaris kormány holnapután mutatkozik be a parlamentnek.

140 korona a selyemgubó ára. A földmivelségi miniszter elhatározta, hogy a selyemgubó beváltási árát felemeli. Az 1922-iki évben az I-ső osztályu gubókat kilogrammonként 140 koronával, a II. osztályu gubót 80 koronával, a III. osztályu 40 koronával váltják be. Elhatározta továbbá a földmivelségi miniszterium, hogy a tenyésztő és lyukgatott papirost ingyenesen kapják a selyemtenyésztők, tehát a papirosért semmiféle levonást nem fognak a gubóvételárból eszközölni.

A város részleges tisztújítás előtt Rendelet a kilincselés ellen

A régi Rómában szigorú büntetés alá esett az *ambitus*, a köztisztviselői állások nem jogos eszközökkel való megszerzésére irányuló törekvés s aki ezzel a bűnnel beszenyezte a jelöltek hóféhér tögáját, tisztséget sem viselhetett többé a polgári erkölcsök felett szigorúan őrködő Urbsban.

Ugy látszik, Debrecenben is követni kell a római példát, mert a részleges tisztújítás előtt annyira ádáz lett a korteskedés és az állásokért való kilincselés olyan méreteket öltött, hogy egyes befolyásosabb törvényhatósági bizottsági tagokat még ebédelni sem hagynak a pályázók, akik pártfogásért keresik fel őket.

A polgármesterhelyettes a közhivatali állás tekintélyét lejárató kilincselés ellen március 11-iki kelettel körlevelet adott ki, amely teljes terjedelmében a következő:

Tudomásomra jutott, hogy a folyó hónapban megtartandó részleges tisztújításon pályázó városi tisztviselők és alkalmazottak közül többen a hivatalnoki önérettel össze nem egyeztethető, a közhivatalnoki állás tekintélyét sértő módon a városi törvényhatósági bizottsági tagok felesleges zaklatása mellett igyekeznek megválasztásukat elősegíteni.

A közhivatali állás tekintélyének megőzése és csorbithatatlanul való fentartása éppen a

jelen viszonyok között a nemzet konszolidációja érdekében elsősorban fontos, onnélfogva felhívom hivatalfőnök, ügyosztályvezető urat, miszerint figyelmeztesse a hozzája beosztott s a részleges tisztújításon pályázó városi tisztviselőket és alkalmazottakat, hogy a megválasztásuk érdekében a városi törvényhatósági tagok zaklatására a hivatalnoki önérettel össze nem egyeztethető a közhivatali állás tekintélyét sértő viselkedést illetve magatartást ne tanúsítsanak, mivel az ily módon eljáró városi tisztviselővel és alkalmazottal szemben fegyelmi uton fogok eljárni s egyben a kijelölt választmányhoz előterjesztést fogok tenni, hogy az általa pályázott állásra ne jelöltessek.

Csöka Sámuel, polgármester h.

Az erőlyes hangu körlevél bizonyára éreztetni fogja hatását az anomáliák megszüntetése körül s viszont a törvényhatósági bizottságnak is elsőrendű kötelessége — amit minden bizonnyal nem fog szem elől téveszteni — hogy a megüresedett állásokat az azokra legalkalmasabb és legérdemesebb tisztviselőkkel töltsék be, tekintet nélkül arra, hogy ki mekkora ügyességet és élelmességet tanúsít és milyen összeköttetéseket képes mozgósítani a maga érvényesülése érdekében.

— Hadjárat a shimmy és társai ellen.

Miskolc volt az első, Cegléd a második város, ahol a rendőrség betiltotta a shimmy nevezetű, legujabban annyira divatos és felkapott táncot. Budapesten ma már jóformán a múlté a shimmy és ujjabb, még exotikusabb táncok felé orientálódik a táncdüh, de a jó vidéken, így Debrecenben is bálon, társaságban még mindig fel-felhangzik, hogy a *legszebb tánc a shimmy, a shimmy*... Miskolc, Cegléd után most harmadiknak Pécs állott be a shimmy ellen küzdők sorába s a pécsi rendőrség erőlyes rendelettel üzent hadat a shimmynek. Az ottani társadalmi egyesületek a rendőrségnek kezesek védelmet a shimmy s a hasonszörű táncórület ellen s az államrendőrség pécsi kapitánysága egy csapásra megoldotta az elmérgesedett társadalmi problémát. Március 13-iki kelettel a következő vég-határozatot hozta Török rendőrtanácsos, a pécsi kapitányság vezetője: „A shimmy, vansztepp, tusztepp, foxtrott és tangó néven ismert táncoknak nyilvános táncmulatságok alkalmával való táncolását, ugyszintén ezen táncoknak nyilvános tánciskolákban a rendes táncórák keretében való tanítását Pécs egész közigazgatási területén tiltom.” Az indokolás a következőket mondja: A fentnevezett táncok, azoknak egyes figurái és mozdulatai izléstelenek és tullepik azon határt, ameddig a tánc nyilvános táncmulatságon táncolva szórakozásnak minősíthető s nem az erotikát szolgálják. Ezen táncoknak nyilvános táncmulatságokon táncolása és tánciskolákban rendes tananyagként oktatása a nemzeti és az erkölcsöknek nem sértő táncoktól eltávolodást, tehát ezen a téren destruktív jelenti, amit a hatóságnak a társadalom józtlású és tisztult erkölcsi felfogásu rétegével karöltve lehetetlennek kell tennie.

Még a kórházban is lopott. Régi ismerőse a rendőrségnek Herceg Lidia hajduszoboszlói születésű 39 éves csefédeleány, aki víharos mu'tra tekinthet vissza. A rendőrség a múlt évben kitiltotta Debrecenből, de Herceg ennek ellenére újból visszatért. Azonban nem volt szerencéséje, mert felismerték s újból rendőrkézzre került, de mivel beteg volt, beállították az Augustia-szanatóriumban levő egyetemi klinikára. Herceg Lidia azonban itt sem lett hűten multjához; felhasználva egy kedvező alkalmat, több ezer korona értékű kórházi tárgyat magához vett s megszökött. A rendőrség tegnap újra elfogta és őrizetbe vette. Az eljárás megindult ellene.

Tanfolyamot nyit a Szt. Erzsébet nőegylet március 20-án játékujdonságok, husvétitajások, lámpaernyők nyári és házi cipők nyakendő készítéshez. Kérjük az érdeklődőket mielőbb jelentkezni özv. Engeszer Jozsefné urnónél Timár-utca 5. sz.

Wacha Róbert fest, tisztit, mos. Simonffy-u. 55.

A gyermekért

A majd nyolc éve tartó rendkívüli állapotok, forradalmak, új meg új feldobott eszmék elvonták a művelt közönség figyelmét attól, amin épül fel a jövő Magyarországa: a gyermektől, a családtól, az iskola tanítól, nevelő hatásától. Pedig ha a gyermek jövője fejlődését hagyjuk a régi elméleteken felépített pedagógián tanítva nevelődni, elvesztünk. Nem az életnek és a társadalomnak neveltünk, hanem a felnőt lélektanára huztuk a gyermek lelkét, egész tanítási-nevelői rendszerünket, tanterveinket.

Mintegy 20—25 éve a külföldön megindultak a kutatások, kísérletezések, adatgyűjtések s erre támaszkodva felépítették tisztán tapasztalati uton, kísérletekkel ellenőrizve a gyermeklélektan, azt, hogy mi való a gyermekfejlődés különböző korainak, mi a jellemző sajátága a típusoknak. Ez a nem elméletekből fakadt lélektan a gyermekfejlődés, a gyermek testi-lelki teljesítőképességén épül fel s alkalmazásában olyan iskolát teremtett, mely a lelketlen verbalizmus helyett a tanuló aktivitását, alkotó, teremő erejét viszi be az iskolai munkába. Természetes, ilyen iskolát csak akkor teremthetünk, ha ismerjük a gyermeket születésétől a felnőt korig.

Ily irányu munkálkodást 14—15 éve folyt sok akadémiával, gáncsossal, lemosolygással találkozkozza a Magyar Gyermektanulmányi Társaság, amelyik az angol, francia, német, belga, amerikai, japán, orosz pedagógusokkal kontaktusban — három nyelven kiadott lapjával is — óriási eredményeket ért el a magyar gyermek fejlődésének megismerése körül. 1916-os háborus gyermekiállítása Budapestén és Berlinben a háboru hatását mutatta be gyermekrajzokban, alakítás, fogalmazási produktumokban; 7—8 éve fennálló Uj Iskolája, mely valóságos Mékkája a modern tanítóságnak, Debrecenben is kezdti uttörő munkáját, nagy öröme azoknak, akik több mint egy évtizede dolgoznak ilyen irányban, de eddig csak a lemosolygás volt osztályrészünk. Az orvosokból, bírőkből, szülőkből, tanítókból tömörült helyi fiók hamarosan megkezdí működését. Nálunk óriási az elmaradás. Vajjon ki ismeri a debreceni gyermek különböző típusait, fejlődését, a tanávitág jobhára iskola nélkül felnőő gyermekének lelki világát, gyönyörű alkotásait, miről a Városi Múzeum tesz tanusítot? Senki!

Ha nem eti munkát akarunk, itt kezdjük! Ismerd meg a gyermeket, mert övé a jövő!

— Az É. M. E. f. hó 18-án szombaton délután 5 órakor tartandó közgyűlése keretében tartja első előadását dr. Fábán Antal „A nagy magyar kérdés”-ről.

— **Dr. R. Kiss István** a kiváló történet-tudós ma pénteken délután fél hat órakor tart előadást a „Népszerű főiskolai tanfolyamon” a kollégiumban, a magyar faj történeti ismerete címen. Szombaton dr. **Tankó Béla** és dr. **Varga Zsigmond** folytatják csütörtökön megkezdett előadásukat az idealizmusról és a vallástörténetről.

— **Az első szalonka.** A tavasz első, hosszú-szerű hírnökei, a szalonkák immár megérkeztek s az elsőt már le is terítették a diósgyőri kincstári pagonyban. Az időjósok szerint a szalonkák ily korai húzása tartós, szép tavaszra enged következtetni.

— **Házasságkötések.** Fülöp György Máv. kazánmunkás—Biro Eszterrel, Domokos Gábor ácssegéd—Fekete Juliánával, Zemján János tényleges őrmester—Csirják Margittal, Marczinek János jogszigorló—Remete Máriával, Fejér Károly állampénztári tiszt—Schmotzer Arankával, állampénztári díjnok, Richter József kovácssegéd—Karika Etelkával, Csonka István járásbírói irodatiszt—Otyepka Emmával, Végh Sámuel szücs—Sztano Irmával, Bartha Elek uradalmi intéző—Fritsh Veronával, Borza Lajos nyomdász—Kis Juliánával, Vadkerti Béla kereskedő—Horváth Teréziával házasságot kötöttek.

— **A Közművelődési Könyvtár nyitvatartása.** Közöltük már, hogy a Közművelődési Könyvtár az újabb rend szerint reggel 8-tól este 8-ig megszokottan van nyitva minden köznapon. Ez idő alatt a Könyvtár olvasótermét minden 16 éven felüli debreceni lakos díjtalanul használhatja. Ugyancsak megszokottan van nyitva a kölcsönzőosztály is, melynek használata szintén díjtalan, csupán biztosítékul kell befizetni beiratkozás alkalmával 100 koronát.

— **Kardért olajfestmény.** Haranghy Dezső, a jeles festőművész legutóbb kérelemmel fordult a városi tanácshoz, amelyben előadja, hogy a városi múzeum birtokába került egy díszmagyar kard, mely előtte családi becses bir, mivel a család birtokában volt. Most szeretné, ha ezt a kardot a múzeum átadná neki és a kard értékének megváltására egy olajfestményt ajánlott fel. A kérelem tegnapi került a tanács elé, amely a kérelemhez a muzeumi bizottság javaslatára hozzájárult.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Kovács Gábor ügyvéd néhai dr. Polgár Dániel volt helyettese, iródlját Kossuth-utca 43. sz. alatt megnyitotta.

— **Országos méhészkiallítás és méhészkongresszus Debrecenben.** A debreceni méhészkörületi méhészgyűletek által Debrecenben március 2-án tartott közös értekezleten elhatározott országos jelegű méhészeti kiállítás és méhészkongresszus előkészítésére és rendezésére tegnapi délután alakult meg a székebbi bizottság a kerületi felügyelő lakásán és a Debrecenben megtartandó országos ünnepség idejéről augusztus 20., 25-ik napjait tűzte ki. Az előkészítés részletes megállapítása mellett a bizottság a rendezésbe vonja a Tiszántul összes méhészgyűleteit, s már most felkéri és megkeresi a földművelésügyi minisztériumot és az összes méhészeti egyeteket a teljes erkölcsi és anyagi siker biztosítására végett a legmészszebbmenő támogatás iránt. Tervebe van véve a kiállítással kapcsolatban nagyarányú tárgysorsjáték is számos és értékes méhészeti nyeméreménytárggyal.

— **A vértető irtása.** Mivel az almafákat de a körte- és birsalmafákat is, a vértető sok helyütt ellepte, a földművelésügyi miniszter elrendelte a vértető lelkiismeretes irtását. A vértető leginkább a fa derakán él, helyét fehér, pehelyszerű váladék borítja. Irtásának legalkalmasabb ideje március végéig terjed s e célból a fan levő minden sebet sűrű, lassu sűrűn melegített kátránnyal kell köröskörül bekenni. A meszelés semmit sem használ; a vékonyabb ágakat és gyökereket hig olajjal ajánlatos kenni s a fák ritkítása is célszerű.

— **Új iparengedélyek.** A városi tanács tegnapi délelőtti üléséből az alábbi irt díjak ki szabása mellett a következő új iparengedélyeket adta ki: Marter János badogos ipar 300. Nagy István fuvaros ipar 300, Csáki Imre kövező és burkoló ipar 300, Bihari Lajos korecsmai ipar 500 korona.

— **Választási mozgalmak.** A mostani nemzetgyűlési választásokra vonatkozólag napnap után érkeznek a vidékről a jelölési hírek. Hajduböszörményben valószínűleg Szomjas Gusztáv és Tasnády-Kovács kerülnek szembe egymással. Hajdunánáson Hadházy Zsigmond győzelme egészen bizonyosra vehető. Hajdusoboszlón Dánér Béla, Juhász Nagy Sándor és ujjában Mezőfi Vilmosról, sőt Hortobágyi Ernő dr. jelöléséről is beszélnek. Itt azonban Dánér Béla megválasztása szinte szinte befejezett tény. Derecskén Dinich Vidor és Létai Ernő neve szerepel. Mig Nagylétán Orbók Attila, Kovács Gábor és még egynehány jelöltről beszélnek. Nagybajomban Mitrovics Gyula jelöléséről esik szó mind sűrűbben, mig Berettyóújfaluban Szilágyi Lajosról már hallani sem lehet. Természetesen hivatalos jelöltektről még nem számolhatunk. Debrecenben is forgalomba került már több név, azonban még egyik kerületben sem alakult ki a helyzet. Kétségtelenné látszik, hogy országsszerte igen erős és heves küzdelmek fognak folyni a mandátumokért.

— **Munkahány Olaszországban és Angliában.** Rómából táviratozzák, hogy a munkanélküliek száma január 1 óta 65 ezerrel megnövekedett. A munkanélküliség különösen a mezőgazdaságot és az építőipart érinti.

Az angol munkaügyi minisztérium közli, hogy a teljesen munkanélkül állók száma február végén 1 millió 837 ezer volt, vagyis a munkanélküliek száma a legutóbbi négy héten 97 ezer lélekkel nőtt.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Pénteken: Bogáti aranyasszony.
Szombaton: Bogáti aranyasszony.

A bogáti aranyasszony

(Than Gyula háromfelvonásos népszínműve. Bemutatta a Csokonai-színház.)

A Csokonai-színház legújabb korszaka alatt többször megpróbálkozott helyi szerzők darabjainak színrehozásával, megpróbálkozott egyszer siker nélkül, máskor sikerrel, de sohasem azzal a tendenciával, hogy új és súlyos értékeket reprezentáló egyéniségeknek adjon lehetőséget a közönséggel való kapcsolatot megteremtési. A nem is nagyon dekorált cél mindig az ad hoc sikerre való törekvés volt és erre az ad hoc sikerre számított tegnap este is a Csokonai-színház, amikor színre hozta Than Gyula háromfelvonásos ugynevezett népszínművét.

Ugynevezett népszínművét, mert a régi, legfőképpen a Tóth és Csepregy-féle klasszikus népszínműben, ebben a szépséges magyar műfajban az egész romantikus, hangsúlyozottan irreális miliő csak ürügy arra, hogy a népet meleg szimpátiával vigye színpadra és a népművészet gyöngyeit, a drága magyar népdalt ragyogó színpadi foglalatban elevenítse meg. Nos, Than Gyulában megvan ugyan a meleg szimpátia a népiránt, de korántsem az a zeneszerzői találmány, hogy a magyar népies zenét teljes pompájában ki tudná virágoztatni.

Dallamban és ritmizálásban egyaránt jóindulatu és jószándéku, de naiv próbálgatások azok a zenei betétek, amik *A bogáti aranyasszony*-ba vannak szöve s ezzel már megdőlt a darab népszínmű jellege is, mert a magyar nóta: maga a műfaj.

Pedig a foglalatadáshoz volna érzéke, a népszínmű stílusához, a meseszerű parasztvilághoz, amelynek idealizált, stilizált miliójét mi sem jellemzi jobban, mint a nép sokasága és tömege, a korus, aminek mozgatasához már többször bebizonnyította invencióját. De az invenció ebben ki is merül, a motívumok szegényesek és ismereteseek, a mókák erőltetettek és súlyosságukkal sokszor francia bohózatokra emlékeztetnek, a visszatérő jelenetek farsztoak és a dialógus hol lapos, hol nyakateker-ten kacskaringós.

A meseszerűség megtartásáan sem mindig biztos, amire legeklatásabb példa a második felvonásbeli szabályszerű, a formalitás összes kellekeivel rendelkező rendőri riport s viszont a népszokások elferdítése nem adja meg azt a realitást, ami a darab gyökerét igazi talajba eresztene le.

Pedig ebben a legerősebb Than Gyula, az irrealitásban, ami korlátlan lehetőségeket ad, ez volt az ereje a tavaly játszott *A mi falunk*-nak is és ez az irrealitáshoz való ér-zéke az élő biztatás új és jobb darabok alkotásához. Amiben bizonytalanság lesz még részünk.

A Csokonai-színház előadása minden lehetőt megtett a sikerért. Az igaz, hogy nem a klasszikus népszínmű stílusban, aminek a Csokonai-színház nemes kiképzésű falai között tradíciója van s amely tradícióra olyan név kötelez, mint a Blaháné, aki maga a műfaj jelenti és akinek korszakalkotóan tüneményes képességei a Csokonai-színház mindig előkelő volt színpadán bontakoztak ki.

A Csokonai-színház tegnapi esti szokatlan népszínmű stílusa inkább a Vígsházé volt, parodisztikusan *életű* és reális, állatsereglettel. De siker így is volt — a szerzőt is többször kihívták — s ez az együttes: *Halassy Mariska, Halassyné, Székely Zizi, Szalma Sándor, Szigeti, Nádossy, Árkossy, Cs. Gyulai Gizi, Csolna-*

NAPIREND

Péntek 1922 március 17

Prot.: Gerfrud. Kath.: Patrik.

Közművelődési könyvtár: Nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Kollegiumi Könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig. d. u. 3—5-ig.

Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel: „A bogáti aranyasszony”, Than Gyula népszínművének bemutatás előadása délelőttben.

Modern kabaré (Petőfi-tér). Előadás este háromnegyed 9 órakor

Intim kabaré (Petőfi-tér) előadás este fél 9 órakor.

Apolló mozgó előadása 5, 7, 9 órakor kezdettel.

Urania mozgó előadások 5, 7, 9 órakor.

A *pinérmunkások* debreceni csoportjának taggyűlése délelőtt 9 órakor az „Othon” kávéházban.

A városi központi választmányi ülése a város-házban d. u. 4 órakor.

Dr. R. Kiss István egyetemi tanár előadása a Népszerű Főiskolai Tanfolyamon d. u. 5 órakor a kollégiumban.

— Level a jó Istenhez — saját kezébe.

Nemrégiben az egyik budapesti postahivatalba level érkezett, melynek címzése így szólt: *A jó Uristentek — saját kezébe.* A hivatal egyik alkalmazottja a szabályok értelmében ráütötte a borítékra a *kézbesíthetetlen* jelzést, azonban kíváncsiságból is, kötelességtudásból is felbontotta a levelet, hogy esetleg a tartalmából következtetve irányíthassa és kézbesíthetesse a levelet. A levél tartalmából kiderült, hogy írja egy öreg, tehetetlen szegény asszony, aki gyermekeivel nagy nyomoruságban tengődik s az Uristentől kért segítséget. A postahivatal vezetője elküldte a levelet a Huszár Károly-féle *Láthatatlan Vendég*-akcióhoz, ahonnan az tán 1000 koronát juttattak az öregasszonynak. Az ügyes postást pedig Demény Károly állam-titkár külön megdícsérte.

— **Sztrájk a vas- és fémiparban.** Budapestről jelentik: A vasmunkás kizáráshoz, illetve a sztrájkhoz, mint ismeretes, még hét üzem csatlakozott, úgyhogy ma tizezer a munkanélküli vasmunkások száma. Ujjabban, mint értesülünk, az állami üzemben is munkabeszüntetés várható. A fndományegyetem orvosi műszerüzemének munkásai, a műszerészek be szüntetik a munkát, mivel mint mondják, a már több hónapja mindenütt folyósított munkabéremeléseket még most sem kaptak meg. A vasiparban egyébként olyan a helyzet, hogy a munkások elkecseregett hangulata sze rint, esetleg az egyes vasiparra kiterjedő munkabeszüntetéstől lehet tartani.

— **Uri leány részére** lakást és teljes ellátást keresünk. Cum a szerkesztőségünkél meg tudható.

— **Husfűstölés** pontosan és kifogástalanul Zöldfa-utca 3. sz. alatt.

kossy, Virágháty, Novák Margit és Heltay érdeme.

Egy különös produkció is volt a második felvonásban, egy ugynevezett magyar tánc. De ahhoz, hogy a tánc magyar is legyen, zenén és figurákon kívül más valami is szükséges: lélek. A hagyományos formákon túl, amiből tegnap este nem valami szigorúan ragaszkodtak, uralkodóan adni a táncosnak a saját maga ritmusokban felolvadó egyéniségét, speciálisan magyar faji lelkét. A tegnap esti kettős nem magyar tánc volt. (bl.)

Szamosy Elza, Ferenczy Anny és Forró Pál március 23-iki művészestélye elé nagy várakozással tekint a debreceni közönség. Szamosy Elza, a legszebb Carmen, kinek páratlan művészetét nemcsak itthon, de Európa csaknem valamennyi előkelő színpadán, sőt Amerikában is méltán esodálták, gazdag koncertműsorának legnagyobb számaival fogja gyönyörködtetni az estély közönségét. Ferenczy Annyról legutóbbi fellépése alkalmából a budapesti sajtó osztatlanul meleg dicsérettel emlékezett meg: debreceni műsorán Grieg-kompozíciók és magyar tánc szerepelnek. A harmadik szereplő, Forró Pál, kinek nagyszerű írásművészetét a mi közönségünk jól ismeri, vonzó, érdekes modorban beszél majd a közönségnek és beszélgetni is fog a közönséggel. Legközelebb részletesen ismertetjük a művészestély műsorát. Jegyek Méliusznál kaphatók.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Félmilión deficit a soproni magyar színházban. A soproni magyar színház, amelynek igazgatója Bodonyi Béla, mint kétségtelenül megállapítható, az idei szezonot félmillió deficittel fogja lezárni. A színház a közönség kö-

zönye miatt napról-napra rosszabbul megy s már a tarsulat tagjai is menekülni igyekeznek Sopronból. A színgazgató most új tagokkal próbálkozik, akik között ott van Burger (Hajdu) Erzi operetteénekesnő, akit jól ismernek Debrecenben.

Péteken bérletszűneltben **A bogáti aranyasszony** kerül színre.

Atlantis II. (A sivatag urnője), Pierre Benoit világhírű regénye ma az Apollóban. Jegyelővétel délelőtt 10-12 ig.

Minden jegy elkelt tábla jelezte, hogy az Urániában a **Szekelyvér** hatalmas sikert ért el. A közönség teljes gyönyörrel élvezte a szép előadásokat, meglepődéssel távozott, hogy e dicső darab jóhírére ismerősei körében elterjedt. Nem mulaszthatjuk el felhívni a figyelmet arra, hogy jegyét mindenki előre biztosítsa. Telefonszolgálatunkra jegyek felvételre. Előadások 5, 7, 9.

Ión az Elmúlt harangok, Erdély tragédiája filmen, az Urania jövő heti disztlagere. **Asta Nielsen** a Félkegyelműben hétfőn, kedden az Urániában.

SPORT

DEAC tréning. A DEAC I. és II. csapatai ma, pénteken délután fél 3 órai kezdettel nagy tréning mérkőzést tartanak az úgertéri pályán. A játékosok pontosan jelenjenek meg.

A DEAC II. csapatának felállítása. Az egyetemi csapat II. csapata valószínűleg a következő felállításban áll fel a DTE II. ellen a szövetségi díjért: Tamássy, Csizim, Piros, Orosz, Babitzky, Vágó, Veress, Pohrer II., Held. A kijelölt játékosok jelenjenek meg mind a tréningmérkőzésen.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Keresek
egyszerű szobát 2 iskolás gyermekeknek. Deutsch fűszeres főposta mellett.

Vinczeller
munkás 2 hold szállóhoz felvétetik. Jelentkezhetnek: Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

Forgács István
művész
Bádócs-u.

Teljes ellátást
keres garzon urt ember jobb családul esetleg magános nővel. Cim a kiadóban.

Bu'orozo t
szobát keresek folyó hó 15-ére takarítással. Cim a kiadóban.

KUN JOZSEF
kés- és műszerművész
Debrecen Széchenyi-u. 1

Eladó
a belvárosban egy jövedelmező ház, a Köntöskert elején egy kis ház, belső telkek, ház helyek és szőlők továbbá földek 7 holdas, 5 holdas és 8 holdas. Értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth utca 17. szám.

Begyűzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Berczyani-utca 22.
Telefon 1365.

Eodán
a harmadik dülön Elek Gáborné szomszédságában kitűnő termő jókarban levő 720 négyszögöl szőlő házal együtt eladó. Értekezhetni Hajduböszörményben Fekete Sándorral, Vasuti körút 1634.

Kiadó
konyhakertésznek 2 hold jó fekete föld Mester-utca végén lakóház és nagy kúttal. — Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

DEBRECENI KALAPGYAR Szél Gergely

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan pontosan készíttetnek **Piac-u. 63. sz.**

A tőzsde Magyar korona: 62 1/2

A mai tőzsdén nem volt egységes az irányzat és eleinte bizonytalan hangulat következett, majd mindenütt az eladók kerültek túlsúlyra. Az árfolyamok pontról-pontra megszűntek és a zárlat felé, amikor a bécsi jelentések ismeretessé váltak, ez az irányzat még inkább fokozódott és jelentős tételeket dobtak a piacra.

Budapesti zárlat

Magyar hitel 1925, Osztrák hitel 760, Angol-Magyar 835, Leszámitoló bank 835, Magyar-Olasz 808, Jelz hitelbank 260, Hazai bank 615, Salgó 699, Rimamurányi 2325, Közuti 875, Déli vasút 1575, Államvasút 4975, Keresk. bank 6975, Általános takarékp. 1120, Pesti hazai 24800, Borsod miskolci 3600, Concordia 2325, Budapesti gőz. 6175, Gizella 2450, Hungária 2675, Viktoria 7950, Beocsini 6950, Kohó 6900, Általános község 12550, Urikányi 6850, Adria 7300, Atlantic 3025, Levante 7600, Trust 2200, Gans-Danubius 40300, Ganz villamos 7250, Lipták 521, Magy. ac 1 2750, Schlick 1070, Wörner 570, Brassói 4500, Izzó 5900, Spodium 2700, Hazai faterm. 1900, Klotild 3440 Erdő 750, Násici 18600, Neuschl Licht 495, Orsz. fa 1075, Telefon 4400.

Valuták

A valutapiac, a magasabb zürichi koronajegyzésre ellanyhult. A napok óta fokozódó vételkedv, amely legutóbb a piacon mutatkozott, ma egy csapásra megváltozott és az eladók kerültek túlsúlyba. A devizapiacra erős forgalom volt Berlinben, Prágában és Bécsben. Különösen az utóbbi vásárolták erősen.

Napoleon 3080-00, Angol font 3625-675, Dollár 820-30, Francia frank 7350-7400, Márks 297-307, Lira 4100-4180, Osztrák kor. 10-25-11.25 Rubel 3900-4000, Lei 635-615, Szokol 1425-440, Svájci frank 15950-16050, Korona dinár 930-940, Lengyel márká 17.50.

Devizák

Amsterdam 308-15, Koppenhága 17200-17800, Krisztiania 14300-14800, London 3575-3625, Berlin 29500-30500, Milánó 4125-4175, Páris 7325-7375, Prága 1437.50-1447.50, Stockholm 21100-600-, Svájc 16000-16100, Bécs 10-25-11.25, Zágráb 26000-27000, Newyork 82500-85000.

Zürichi zárlat

Berlin 189.00 Holland 195.00, Newyork

515, London 2233, Páris 4637, Milánó 2590, Brüsszel —, Prága 905.00, Budapest 62%, Zágráb 165.00, Bukarest —, Varsó 13, Bécs 650, Osztrák lebeljegyzett 7—

Utőtőzsde

Dollár 819, márká 305, osztrák korona 1075, lei 606, szokol 1434, dinár 910, angol font 3690, sv. frank 160, fr. frank 160, fr. frankra és lírára tovább is voltak vevők. Az osztrák korona kivételével az árfolyamok kissé esőkentek. Prága 1430-35, Bécs 10 és hétnyelvad Zürich 161.

Nemesfémek piaca szilárd. Az ezüst koronát tovább vásárolták 47 és fél forint 120-27, 5 koronás 243-50, napoleon 3110 20 koronás arany 3070-10.

Az értékpapírpiacon üzletellen Államvasut 4950, Salgó 699.

Terménytőzsde.

A mai terménytőzsde tartott árfolyamok mellett közepes forgalmat bonyolított le. Zabban és tengeriben nagy tételeket vásároltak, ezekben a cikkeiben megszálladtak az árak:

Invitációs árak: Buza tiszavideki 2840-2870, fehérmegyei 2830-2850, pestmegyei 2830-2850, rozs 1970-2000, takarmány 1950-2020, sörárpa 2020-150, köles 2100-2200, zab 2060-120, tengeri 2350-390, repace 35-37, Korpa 1475-1500.

Előfordult kötések: Buza 1 vagon 2800 ab állomás, 1 vagon 2850 ab Budapest, 2 vagon 2800 ab Szob állomás, rozs 1 vagon 2010 ab állomás, zab 1 vagon 2000 ab állomás.

Seriésjelentés

Szabad vásári maradvány 209 sertés, érkezett 406 sertés és 76 malac és 27 süldő. Eladatot 316 sertés.

Árak: Zsirterítés fiatal nehéz 106-122 könnyű 65-110.

Zártvásáron nem fejlődött ki üzlet.

Dollárt, Simon Bankiroda DEBRECEN, Kossuth-u. 11. Idegen befizetések legolcsóbban. T. 903.

Aranyért, Ezüstért budapesti magas árakat fizetek **Kramer** Simonffy utca 17.

LöbléH. ecetgyár. Debrecen, Szalkai-utca 5. sz. Vegytiszta szeszececegyártása

Laphihordó asszonyok felvétetnek lapunk kiadóhivatalában Piac-u. 59.

KERESKEDELMI és gyógyszerészeti dobozokat és papírzacsokot jutányosan készít **Szentpétery Miklós könyvkötő** Arany János-utca 36. szám.

FIGYELEM! Új fából készült zsiros hordók csakis a **Baró Györfly** hordógyárban kaphatók **Baró Györfly** Nap-u. 4. Telef. 12 83. Ugyanott javítást elfogadunk.

INGYEN KAPJA A Szózatot, ha a művészestélyre előfizetési jegyet vált. Jegyelővétel: **Hirtapertjesztő Válat.** Varga-utca 1. sz. alatt.

SALAK ingyen minden mennyiségben kapható a **GÁZGYÁRBAN** Ugyanott szén, koks, faszén és káirány kapható.

Arany csipke fa és üveg-gyöngy zsett és különféle kézimunka ajándékok áruháza **ELSŐ DEBRECENI Kézimunka és Műhímző** Iparvállalat, SZÉCHENYI-UTCA 1. SZÁM.

Köváry és Altmann szücs mesterek, Debrecen, Piac 42. Pannonia szálló udvar. Mindenféle szites munkákat szakszertlen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöl. Vadbőröket veszünk és kikészítünk.

Kis ház ókarban, 950 négyszögöl telekkel konyhakertnek kiválóan alkalmas eke te gyagföld Nemes-utca 7. szám (Tócs kert.) **eladó.** Értekezhetni a „HAJDUFÖLD” szerkesztőségében délután 6 óra-**kor** Piac utca 59. szám alatt.